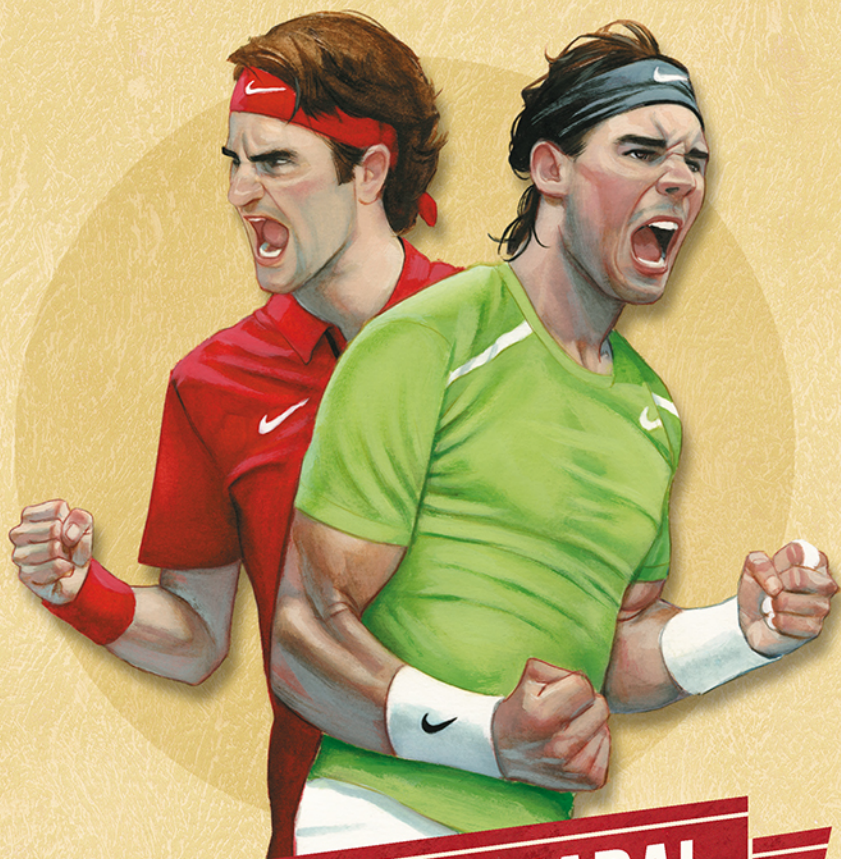

ŽIVOT A KARIÉRA DVOU TENISOVÝCH LEGEND

FEDERER vs. NADAL

**SEBASTIÁN
FEST**

FEDERER vs. NADAL:

Život a kariéra
dvou tenisových legend

Copyright © © Random House Mondadori S. A., 2018

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Pavel Dufek, 2020

Cover © Fernando Vicente, 2020

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2020

ISBN 978-80-7642-955-0 (pdf)

Sebastián Fest

FEDERER vs. NADAL:

Život a kariéra
dvou tenisových legend

PANGEA

*Španělsku a Španělům,
kteří se ke mně chovali moc hezky.*

Úvod

„Blahopřeji! To bylo neuvěřitelné.“ Ode mě to asi nebyla nejduchaplnější ani nejvřelejší věta. Onoho 14. září 2010 ze mě nepochybně mohlo vypadnout něco inteligentnějšího. Jenže bylo půl druhé v noci, seděl jsem na prostředním sedadle bílé dodávky stojící na tmavém parkovišti v newyorském Queensu a vzrušení a napětí uplynulých pár hodin se podepsalo na mé duševní čilosti i tělesné únavě. Na tom parkovišti pod širým nebem bylo uprostřed letní noci tak málo světla, že kdybych do auta nenasedal spolu s ním, neměl bych ponětí, s kým vlastně mluvím. Na sousedním sedadle jsem sotva rozeznával jeho tvář.

Přestože již přes dvacet let píši o velkých akcích, podrobnosti o sportovních soutěžích na nejvyšší úrovni na mě stále silně působí. V okamžiku triumfu (nebo porážky) je sportovec v záři reflektorů; možná až příliš. Sledují ho tisíce diváků a desítky milionů, stamiliony či miliardy televizních diváků. Všichni se zaměřují na hvězdu. Ta je však předtím i potom sama a zahalená tmou. Zrovna tak byl prakticky sám i on. Nesporně také ve tmě.

„Děkuju, děkuju,“ odpověděl skrz otvor v opěrce hlavy, která strážila hranici mezi námi a udržovala alespoň minimální odstup.

Potom jsme raději mlčeli a oba jsme se snažili uspořádat si v hlavě chaos, který v ní vznikl za posledních pár hodin - on nesrovnatelný, já čistě novinářské povahy. Dával jsem si bedlivý pozor, abych se vůči mladíkovi choval ohleduplně, neboť měl v nohou čtyřhodinovou bitvu na betonu, po ní dlouhou tiskovou konferenci a několik rozhovorů s novináři akreditovanými na turnaji.

Podtrženo a sečteno to dávalo náročný, téměř desetihodinový pracovní den. Kvůli tomu a také proto, že jsem byl vždycky schválně odměřený, jsem dbal, abych se s protagonisty příliš nesbližoval. Tento přístup byl v souladu se zásadami mezinárodní tiskové kanceláře, pro kterou jsem tehdy pracoval.

Za tu chvíli, kdy jsme spolu seděli sami v dodávce, se mi poštěstilo to, co mi prakticky každý musel závidět: Byl jsem sám s Rafaelem Nadalem, který právě ovládl mezinárodní mistrovství USA; s člověkem, jenž se mohl pyšnit tím, že zvedl nad hlavu všechny čtyři největší trofeje; s mladíkem, který se nyní zařadil po bok Freda Perryho, Roda Lavera, Donalda Budge, Roye Emersona, Andreho Agassiho a Rogera Federera.

Co jsem tam s Nadalem dělal? Dodávka byla místem jeho posledního interview toho dne - neobvyklým a zároveň ideálním, protože cestou po vyliďněné silnici na ztichlý Manhattan jsme byli oba hovorní a uvolnění. Nadal mi poskytl jeden z nejlepších rozhovorů, jaký jsme spolu kdy vedli. Aby se interview vydařilo, musíte klást dobré otázky a současně potřebujete mít vstřícný, přátelsky nakloněný protějšek. A Nadal byl té noci přesně takový. Dokonce navrhl odstranit překážku, opěrku hlavy, na niž jsem si pověsil diktafon.

„Nechcete, abych vám ho držel?“ nabídl se. „Bude to tak pohodlnější.“ A příštích dvacet minut jízdy v bílé dodávce noční tmou si muž, který vstoupil mezi historickou tenisovou elitu, třímal diktafon u úst.

Zatímco jsme si povídali o dřevěných raketách, strachu, jaký člověk cítí, když nevidí na dno oceánu, a o tom, jestli je možné tenis „nenávidět“, jeho družina, složená z otce, partnerky, agenta, tiskového tajemníka, zástupce Nike a fyzioterapeuta, poslouchala v naprosté tichosti.

Nakonec jsme se bavili o fotbalu. Ostatně, dva měsíce předtím jsme byli oba, Nadal i já, na stadionu Soccer City v Johannesburgu - on jako fanoušek, já pracovní. Španělsko si tam poprvé v historii zajistilo titul mistra světa v kopané. Přitom o několik dnů dřív překvapivě podlehl 1:4 v exhibičním zápase v Buenos Aires mé vlasti, Argentině.

„Mistr světa v exhibicích,“ dobíral si mě Nadal kvůli bezvýznamnému vítězství Argentiny a bodře se zasmál. Bylo to trefné, zejména od člověka, který toho ví o fotbalu hodně. Dvě minuty nato mě Nadalovi vysadili na rohu 2. avenue a 50. ulice na Manhattanu, pár kroků od mého hotelu.

„Nevadilo by vám, kdybychom srazili stoly k sobě a seděli všichni pohromadě?“ Jestliže vás někdo požádá o něco tak jednoduchého, a navíc tak slušně, vždycky mu vyhovíte. Zvláště když jde o Rogera Federera, jemuž se splnil jeden ze snů.

Bylo pondělí 8. června 2009, den po tom, co švýcarská tenisová hvězda dobyla French Open, turnaj, který jí v minulosti tolikrát nevyšel. Konečně zkompletovala úspěchy ve čtyřech

nejslavnějších turnajích, jako před ním Perry, Laver, Budge, Emerson a Agassi - a patnáct měsíců po Rogerovi také Nadal.

Den po té úžasné neděli se Federer setkal s velkou skupinou novinářů. Ti byli zvědaví na podrobnosti, vyptávali se na finále, noční oslavu a budoucnost. Po rozhovorech s písíciými novináři poskytl řadu televizních rozhovorů. Využil jsem toho a pustil se do psaní u stolku v hotelovém baru, jediného volného u zásuvky ve zdi, což je důležitý detail, na jaký musíte pamatovat, když vám může počítač chcípnout v nejnevhodnější chvíli. U vedlejšího stolu seděla Mirka Vavrinová, která se dva měsíce předtím za Federera vdala, a bývalá hráčka Mary Joe Fernándezová, manželka Federerova agenta Tonyho Godsicka.

O chvíli později jsem byl stále pohroužen do psaní a vtom mě kdosi přátelsky požádal o pozornost. Byl to Federer. Mohl poslat agenta či asistentku nebo úkolem prostě pověřit některou servírku z baru. Většina hvězd by to tak udělala. Jenže on bezprostředně po jednom ze svých největších úspěchů přišel sám; přímo, kulturně, velmi přirozeně.

V minulých letech jsem měl několikrát možnost udělat rozhovor jak s Nadalem, tak s Federerem; s každým sám i společně s pár kolegy. Ale ta krátká nenadálá setkání v dodávce nebo baru mi pomohla lépe pochopit mentalitu a zvyky dvojice, která se nesmazatelně zapsala do dějin tenisu.

S oběma jsem mluvil v nejrůznějších situacích. S Federerem za chůze dlouhým podchodem na stadionu Čchi-čung v Šanghaji, na zadním sedadle vozu Mercedes-Benz, když jsme se ploužili po nekonečných kopcích a úzkých uličkách v Lisabonu, a na zahradě a ve společenské místnosti Dubajského leteckého klubu. Trávili

jsme spolu čas v luxusním hotelu Pershing Hall v Paříži a také pár metrů od ústředního dvorce ve Wimbledonu, kde se odvíjela stěžejní část jeho kariéry.

Za Nadalem jsem procestoval půl světa. Povídání v dodávce v New Yorku bylo jenom jedno z celé řady setkání. První z nich probíhalo v úplně prázdné čerstvě vybělené místnosti v Aténách roku 2004 za účasti jeho rádce Carlose Moyi. Mladý Rafael se pod tíhou plachosti neustále díval do země. Zato Nadal, se kterým jsem se setkal v kavárně Dubajského leteckého klubu v březnu 2008, se od něj zcela lišil. Za půl minuty bez váhání sestavil svůj ideální fotbalový mančaft z oblíbených hráčů té doby. Ukázal, jak se v kopané vyzná: rozmyslel si to a Robinha v útoku nahradil jinou hvězdou, Messim. Ačkoli Brazilec kopal za Real Madrid, kdežto Messi za Barcelonu, Nadalovi to nevadilo. Jakmile mluvil coby fanoušek, v určitých momentech se sice zachoval jako „chuligán“, ale přece jenom ví, že fotbal je daleko víc než jen klubové barvy. Ještě vyspělejší mi připadal, když jsem s ním hovořil v klubu, kde odstartovala jeho tenisová kariéra - v Manacorú na Mallorce - nebo v důvěrně známé restauraci v manacorském přístavu Porto Cristo. V hale hotelu InterContinental Miami měl špatnou náladu, protože byl nevyspalý, zato se svou partnerkou v neosobní šedivé hráčské šatně v Paříži-Bercy vypadal šťastně. V zeleném zákoutí hotelu Princess v Acapulcu byl odpočatý a uvolněný. A když jsme si povídali v Montecarloském tenisovém klubu s vyhlídkou na Středozemní moře, zdál se zasmušilý a unavený.

Měl jsem to štěstí, že jsem mohl s Nadalem mluvit španělsky, naši společnou rodnou řečí, a s Federerem německy, což je zase jeho mateřština. Při jednom z dosud posledních rozhovorů mi

však Švýcar v hráčské klubovně ve Wimbledonu navrhl změnu. „Chcete mluvit německy, nebo anglicky?“ zeptal jsem se. A on bez váhání odpověděl: „Anglicky, ano? Je to víc mezinárodní.“

Internacionalismus je pro něj důležitý pojem. O několik let dřív, v roce 2007, když byl světovou jedničkou, se v Dubaji stalo to, že než jsem mu stihl položit první otázku, zajímal se: „Odkud jste?“ Mělo to logiku. V předcházejících pár letech jsem se ho na tiskových konferencích vyptával německy na Španěla Nadala nebo argentinské hráče. Podle vzhledu mohl mít dojem, že jsem Němec, jenže můj přízvuk a zaměření dotazů to vyvracely. A tak jsem mu vysvětlil: „Jsem Argentinec, ale zároveň mám německý pas, žiji ve Španělsku a pracuji pro německou společnost, nicméně píší španělsky.“

„Panečku, tak to jste multikulturní člověk,“ reagoval Federer s úsměvem a dodal, že si přál být Lennym Kravitzem a hrát na kytaru před desetitisíci posluchačů.

„Internacionalismus“ Federera silně přitahuje. Pochází ze země, kde se mluví třemi (čtyřmi - pozn. překl.) úředními jazyky, je synem Jihoafričanky a oženil se s bývalou tenistkou slovenského původu. V posledních letech kariéry Federer věnoval zvláštní pozornost objevování tajných zákoutí a stránek měst, která stále dokola navštěvoval. Využíval k tomu znalosti němčiny, angličtiny a francouzštiny, protože, jak někdy sám říkával, čím víc jazyků znáš, tím lépe poznáváš svět.

Ale jisté je, že jsem jim dvěma velmi vděčný. Věnovali mi čas, snášeli mé otázky a na všechny odpovídali, občas více či méně upřímně, avšak (téměř) vždy vlídně. Z vlastních zkušeností vím, že ve sportovních odvětvích, jako je fotbal, bych neměl

k superhvězdám kalibru Federera a Nadala tak častý a velmi osobní přístup, jaký jsem měl k těm dvěma. A určitě by se mi nenabídly, že mi budou držet diktafon.

Jenomže jsme novináři. Kdyby si oba protagonisté měli tuhle knihu přečíst, s něčím z toho by souhlasili, něco by je možná rozesmálo, nebo by dokonce vybuchli smíchem. Jak se mi Nadal svěřil v roce 2015 ve Wimbledonu, kus mé knihy četl a bavil se u toho. A jistě by narazili na něco, co by jim vadilo, nebo je přímo rozčílilo... či rozzlobilo jejich společenské kruhy, které často ovlivňují názory hvězd samých. S některými stanovisky by ti dva možná nesouhlasili a na určité situace by asi rádi zapomněli. To všechno dohromady tvoří zapeklitý novinářský problém: Nejsme tu proto, abychom se s osobami, o nichž píšeme, kamarádili, ale abychom lidem zprostředkovali, co dělají. Patříme čtenářům, a ne hvězdám; bez ohledu na to, jestli se k nám chovají mile. A tak to musí být; jsme dost blízko, abychom cítili žárlivost, a přitom natolik daleko, abychom se nespálili.

Právě v souladu s touto často vratkou rovnováhou jsem psal tuto knihu. V listopadu 2005 jsme šli v Šanghaji s Federerem spolu a obrovitý čínský člen ochranky mi zastoupil cestu do šatny. Ale Roger řekl: „Pojďte se mnou.“ Tato kniha obsahuje všechno: to dobré, méně dobré, zářné i neradostné. Nejde o úzkostlivě přesné životopisy ani rekapitulaci zápasů a výsledků. Zpracoval jsem to, co jsem viděl a slyšel, co vím a co jsem mohl potvrdit za dlouhé a nenapodobitelné desetiletí Rogera Federera a Rafaela Nadala.

Ručníky

Život nebývá tak těžký, když si zakryjete tvář ručníkem. Jestliže zavřete oči, pod tíhou porážky sklopíte hlavu a do očí se vám derou slzy, není nic lepšího než měkká, svraštělá, čistá bavlna, kterou si vytvoříte bublinu, v níž můžete dramatické napětí bez kouska studu ventilovat.

To se přihodilo 2. prosince 2011 argentinskému tenistovi Juanu Mónacovi, když seděl na lavičce v prázdné šatně v nitru fotbalového stadionu La Cartuja v Seville. Brečel tam schovaný pod velkou osuškou. Plakal snad deset minut. Jakmile se uklidnil, divil se, jak mohl prohrát takovým způsobem.

V tom týdnu bylo jenom třicet pět mužů na celé planetě lepších než on. Alespoň podle světového žebříčku, který vydává Asociace profesionálních tenistů (ATP). O několik měsíců později, ve dvaceti sedmi letech, už byl desátý, to znamená v elitní skupině, což by měl být sen každého sportovce nebo zaměstnance na světě.

To podzimní odpoledne však Mónaco bulil. Měl k tomu důvod. V úvodním zápase finále Davisova poháru prohrál 1:6, 1:6, 2:6. Je jedno, že měl za soupeře Rafaela Nadala, jednoho z nejlepších antukářů v historii, navíc na jeho domácí půdě. Stejně to bolí. A hodně.

Utrpěla tím jeho hrdost. Svému týmu nepomohl, a ke všemu ještě zůstal sám v šatně. Tenis nepočká. Juan Martín del Potro byl již na stadionu a nastupoval do dalšího zápasu, takže se zbytek

týmu věnoval jemu. A tak Mónaco nechával průchod slzám a smutku s hlavou zahalenou ručníkem a snažil se překonat trápení, které ho sužovalo. Pokládal za vhodnější, když bude sám a nikdo ho takto neuvidí. Nebo ne? Trocha útěchy by možná neuškodila. Nějaké vlídné slovo.

„Měl jsem pocit, jako by mě někdo hladil po vlasech... Myslel jsem, že to je vyplétač tenisových raket nebo některý sběrač míčů. Když jsem zvedl hlavu, uviděl jsem Rafaela. Požádal ochranku u vchodu do šaten, aby ho pustila dovnitř, že prý se mnou chce mluvit. Přišel mě poprosit o odpuštění.“

Ručník je klíčový. Sedíte na něm nebo si ho dáte za záda místo podušky. Berete si ho s sebou na čtvrtfinále US Open, na cestu za sedmnáctým grandslamovým titulem a za ještě lepším zápisem do tenisových kronik. Do cesty se vám nemůže připlést žádná lavička s tvrdým povrchem.

Roger Federer se na každý zápas připravuje puntičkářsky důkladně. K zažitému postupu patří i to, že si na křesílko vedle kurtu pod sebe dává ručník. Zrovna tak si pokrývá opěrky rukou, aby byly měkčí.

Láhev s vodou si staví na zem k levé ruce, oranžovou láhev s minerálními solemi k pravé. Zato tašku na rakety na zem rozhodně nepokládá: ta má vymezené místo na židli po levici. Tenisová kabelka však leží na betonu po pravici.

Zápas mu začal deset minut před půlnocí. Během prvního setu v typicky vlhké newyorské letní noci se mu tak daří, že se jeho manželka Mirka Vavrinčová a trenér Severin Lüthi v klidu rozptýlí displejem mobilního telefonu - ale najednou jim nezbývá než zhlédnout. To, co se děje na betonovém kurtu, není normální.

Eso.

Eso.

Eso.

Eso.

Roger Federer získává hru pouhými čtyřmi údery. O deset metrů dál na něj čeká židle pečlivě obalená ručníky, aby mu žádný pohyb do strany nebyl nepohodlný a nic nenarušovalo souznění mezi ním a tenisem.

Lüthi se kouká na ukazatel skóre a tváří se jako by nic; usmívá se, aby zamaskoval ohromení. Mirka si to spokojeně vychutnává. Zato Robert Federer, jenž nepromeškal ani jediný okamžik hry, syna během potlesku bez váhání povzbuzuje.

Federer hází míč na opačnou stranu dvorce, na soupeřovo území. K Juanu Mónacovi. Ten si křesílko ručníky nevystýlá a na všechny potřeby mu stačí jedna brašna na rakety.

Tu noc dostával Mónaco jeden políček za druhým. Za stavu 1:6, 2:5 měl ve tři čtvrtě na jednu jakýs takýs důvod se usmát, když se mu konečně něco povedlo: kombinace kraťasu a lobu se spodní rotací, čímž uhrál proti nemilosrdnému soupeři jeden z mála bodů.

Ale byla to jen chvilková záležitost. Federer byl celý až po čelenku oděn do černého a bylo jasné, že pohřbí veškeré naděje, které Argentinci ještě zbyly. Po jedné hodině 6. září 2011 bylo po zápase s výsledkem 6:1, 6:2, 6:0.

Než Federer popošel k Bradu Gilbertovi za účelem rozhovoru na dvorci, nasadil si na levé zápěstí hodinky značky svého sponzora. Všechno měl pod kontrolou.

Mónaco shrnul své dojmy: „Můžu říct, že jsem hrál proti dvěma nejlepším tenistům na vrcholu formy. V obou zápasech mě

převálcovali díky rozdílu v dovednosti. A to nemůžu říct, že bych hrál špatně. Mohlo to být ještě mnohem, mnohem horší.“

Od těch dvou debaklů uplynulo pár let a Mónaco, Nadalův přítel, to dokázal brát z té lepší stránky. I ta čtyři esa, co mu Federer nadělil v radě.

„Co s tím nadělám? Nic. Přijal jsem to s grácií a užíval si to. Když proti vám někdo hraje perfektně, co vám zbývá? Jedině mu poblahopřát.“

Hrál jsem proti Federerovi, který měl úžasný talent, dokonalou tenisovou techniku, opíral se o podání a volej, nepříjemný slajs... Tu a tam pár věcí, kterými Rafael nedisponuje. Na druhé straně jsem hrál proti Rafovi, který ve vás vyvolává pocit, že proti němu nemůžete udělat ani bod. Zdobí ho urputnost, euforie, verva.

Ti dva jdou za stejným cílem dvěma odlišnými cestami. Znamenitě využívají svého nadání. Těží z něj stoprocentně a spojují ho s technikou. Proto budí hrůzu a úctu.“

Mimořádný talent

Hrozný a přitom okouzlující pocit z toho, jak je přejely dva tak odlišné a dokonalé tenisové stroje, neměl jenom Juan Mónaco. Za ty dlouhé roky to zažily desítky hráčů z celého světa. A ne jakýchkoli: tenistů vysoké úrovně, kteří okusili, jaké to je, být na žebříčku v nejlepší desítce. Mezi nimi například Richard Gasquet, jenž má tak krásný bekhend, že diváci málem nedýchají.

Jakmile tento Francouz zaslechne otázku na obě hvězdy od R, nejdřív ze sebe vydá jen povzdech. V lednu 2015 měl v australském Melbourne ještě v živé paměti, co zažil o několik týdnů dřív v Manacorú, když ho Nadal pozval, aby s ním pár dnů trénoval.

„Na konci byl úplně ztrhaný. Rafa trénuje intenzivně. Až to přehání,“ říká Gasquet. Totéž potkalo Mónaca. V lednu 2015 přiletěl do Austrálie s poraněnými zády, protože několik dní trénoval v Dauhá s Nadalem.

V té fázi kariéry Gasquet klidně mohl o obou velikánech napsat doktorskou práci. Zkušenosti s nimi měl vskutku bohaté. Z dvaceti osmi zápasů dvacet šest porážek a pouze dvě vítězství, obě nad Federerem. S Nadalem v jeho profesionální dráze samé prohry. Porazil ho, jenom když byl Nadal ještě mladý.

„Ti dva se od sebe hodně liší. Od Federera přilétají míče rychle, nenechá vás vydechnout. Balon trefuje hned po odskoku a ve zlomku vteřiny soupeře dostává do úzkých. Naproti tomu míče od Nadala jsou hrozně prudké. Vidíte, jak se blíží, a odhodí vás

dozadu. Abyste je mohli správně vracet, musíte se pořádně zapřít. Nikdo jiný takové údery nemá.“

Kdo seděl 5. června 2011 na kurtu Philippa Chatriera, ten se asi dokázal vžít do Gasquetových pocitů.

Nad Paříží to odpoledne na sklonku jara visely šedivé mraky a někde poblíž nesměle prozpěvovali ptáci. Prostředí dvorců Rolanda Garrose se vyznačuje kakofonií zvuků, z nichž převládají dva naprosto odlišné. Stačí zavřít oči a poslouchat. Jeden míč zní pevně, suše, rychle a určitým způsobem čistě. Plně. A druhý, to je takové táhlé bzučení, trýznivé brnkání na struny. I se zavřenýma očima vnímáte, že letí déle a dopadá později a těžce. Jedna puma za druhou. Ty vrhá Nadal. Z protější strany odpovídá Federer řízenými střelami.

Ani jeden z nich není voják. Vlastně právě naopak. Ale tohle obrazné přirovnání krásně vystihuje jejich herní styly. Existují varianty, ale šablona je v zásadě taková: z Nadalovy strany létají bomby a z Federerovy rakety.

Roland Garros je pro řízené střely nejméně vhodné válčiště, kdežto pumy tam dělají největší škodu. Může za to antuka, cihlová moučka, nejpomalejší povrch v tenisu. Ten umožňuje nejvíc taktických variant a různých úderů. Mimoto se zdá logické, že Nadalovy pumy jsou obzvláště účinné na stadionu pojmenovaném na počest francouzského letce sestřeleného za první světové války.

Na začátku jejich soupeření nejlépe ztvárnil bitvu o světovou nadvládu francouzský list *Le Monde*, a sice pomocí karikatury. Federer v ní byl vyobrazen ve fraku a s houslemi na rameni. Vyluzoval z nich vznešené, krásné, harmonické tóny. Usmíval se živě, leč mírně a ukázněně. Na opačné straně dvorce jakýsi jeskynní muž

v bederní zástěrce třímal v ruce kyj. Levou paži měl svalnatou jako vzpěrač a pohled divoký jako primát. Houslista se ho zeptal:

„To je zajímavý nástroj! Dá se na něj hrát?“

„Ne, tím se ničí.“

V následujících letech se ukázalo, jak bylo nespravedlivé Federera zobrazit jako houslistu a Nadala coby primitiva s klackem. Muzikant hrál sem tam falešně a neotesanec nedosahoval vítězství pouze mlácením palicí.

Avšak během strhující první etapy rivality takové přehnané a netaktní připodobnění trefně vyjadřovalo, že rozdíly mezi oběma tenisty přinejmenším navenek nemohly být větší.

3. KAPITOLA

Oslava

„Zamora! Zamoritaaaaa!“ Je 27. února 2005 skoro dvě hodiny po půlnoci a dospívající potomci mexické smetánky se nepředstavitelně ponižují, zoufale se ošívají v tlačenici a potí úzkostí. V době, kdy už by měli spát, se rozpoutala strkanice před vchodem do nočního podniku o to, kdo se dostane dovnitř na oslavu, kterou si nikdo nechce nechat ujít. Zamora, muž s měděnou pletí, indiánskými rysy a zasmušilým vzezřením všechny ty blondáky pozoruje a ani nehne brvou. Člověk by si logicky pomyslel, že skrývá uspokojení; dávalo by smysl, kdyby se bavil tím, jak působí trápení všem těm mladým lidem s budoucností na amerických univerzitách, kteří měli po starostech, hned jak se narodili. Tito lidé v postpubertálním věku by se ani nenamáhali ho brát na vědomí, natož si zapamatovat jeho jméno, kdyby Zamora střídavým ukázáním palcem nahoru a dolů nerozhodoval o tom, kdo půjde dovnitř a kdo ne. Nešlo totiž o lecjaký klub, nýbrž o nejpopulárnější noční bar v Acapulcu. Aby bylo zcela jasno: Zamora, zdrobněle Zamorita, si každý víkend vychutnává život naruby, kde indián rozhoduje - alespoň čas od času po nocích - o osudu bělochů.

Za rohem se pár skupinek schovává v tmavých výklencích a neustále k nim přicházejí shromáždění mladíci. V noci, která skončí až po rozbřesku ve městě, kde byly v roce 2005 únosy, vraždy a stínání hlavy na denním pořádku, potřebujete něco prožívat.

Najednou se Zamora usmívá. Skupina deseti lidí honem podlézá provaz. Rychle se hrnou kupředu a přistupuje k nim někdo, kdo nepochybuje, že budou vpuštěni. Bez úsměvu je sleduje urostlý mladík s chlapeckou tváří v modrobíle proužkované košili o dvě čísla větší, než by se považovalo za módní. Je zvláštní si uvědomit, že ta oslava je na jeho počest. Je to Rafael Nadal a skupina přátel a známých, kteří ho uplynulých pár hodin vláčeli po Acapulcu, chce slavit jeho druhý titul za poslední dva týdny. Jenže on na tichomořském pobřeží Mexika tu noc působí jako pěst na oko.

O několik metrů dál tenistka, která se nikdy nedostane mezi nejlepších padesát hráček, upírá modré oči na hlouček mužů. Tancuje a polévá ji pot, jako by právě vylezla z bazénu. Žádný ze svých cílů nenechá jen tak bloumat, jenom na Nadala, nesmělou osmnáctiletou vycházející hvězdu, si netroufne. Ostatně se zdá, že on si jí ani nevšiml, a tak se dívka zaměřuje na jeho trenéra a rozepne mu košili tak prudce, až mu odletí knoflíky.

Začíná hrát skupina Black Eyed Peas a dav je ještě nadšenější. Nadal tolik ne. Možná by raději přemýšlel o tom, čeho dosáhl, připomněl si, co má za sebou, a vytyčil si, kam míří. Jaké má cíle.

Únor 2005 byl pro jeho kariéru klíčový. Stál na počátku cesty, která změnila historii tenisu. Bylo mu osmnáct a na kontě měl jediný titul, ze Sopot 2004. Vítězství v tomto polském lázeňském městě mu naznačilo, že i on by mohl vyhrávat trofeje. Avšak tím Nadalem, jakého dnes zná celý svět, se začal stávat až o sedm měsíců později.

Potenciál ničivého Nadala naznačilo finále Davisova poháru v prosinci 2004 mezi Španělskem a Spojenými státy v Seville, ale potvrdil se až tři měsíce nato v okruhu ATP World Tour: ze tří

turnajů v Buenos Aires, Costě do Sauípe a Acapulcu si odnesl dva tituly. Hořkost porážky okusil pouze v argentinské metropoli jeden zvláštní páteční letní večer, kdy všichni otravovali komáři. Přemohl ho Gastón Gaudio, jenž osm měsíců předtím vyhrál neuvěřitelné finále French Open na kurtech Rolanda Garrose. Desítkami řezaných bekhendů Nadala zdolal 0:6, 6:0, 6:1.

Potom už byl Nadal k nezastavení. Ovládl turnaje v Brazílii a Mexiku a poskočil na světovém žebříčku z 48. místa na 30. Ve finále v Miami si s Rogerem Federerem vynutil pátý set a připsal si první titul z Monte Carla. Na žebříčku postoupil do první desítky, na sedmou příčku. V červenci již figuroval na druhé a během následujících čtyřiceti devíti měsíců na tom ani jednou nebyl hůř. Buď si držel postavení dvojky, nebo dokonce vyšplhal na samý vrchol. Ale všechno začalo v roce 2005, kdy vybojoval jedenáct titulů. Tento počet od té doby nezopakoval. Bylo mu teprve osmáct let, což by mu mohlo posloužit jako výmluva, proč trofej za vítězství v Acapulcu zapomněl v taxi. To ještě netušil, že se stane jedním z protagonistů naprosto jedinečné epochy dvou „R“.

4. KAPITOLA

Mládí

Má míč moc? Velkou, téměř nezměrnou. Bez ohledu na velikost vás může naučit běhat, vstát po pádu nebo pochopit, že druzí jsou jiní; ale to neznamena, že jsou lepší nebo horší. Míč vás může naučit si dělat přátele, zlepšovat se, lépe poznávat svět. A být šťastný. Míč dokáže udělat z kluka muže. Právě to se stalo Rafaelu Nadalovi v Paříži 5. června 2005 v 16:38, když byla obloha zatažená dešťovými mraky. Podmínky dokonale vyhovovaly jeho stylu dynamického tenisu, nabitého energií a urputností, kterým oslňoval svět v průběhu nezapomenutelné sezony.

To odpoledne míč po nepřesném drajvu Argentince Mariana Puerty zajistil Rafaelovi vítězství ve French Open. Byl to devátý z jedenácti turnajů, které Nadal v tom roce vyhrál, ale zároveň nejdůležitější, protože představoval přelom v kariéře. Po onom pařížském odpoledni se v jeho životě zdálo všechno možné. A všechno mu vycházelo: vyhrál toho mnohem víc, než si kdy vysnil.

Pravda je, že levoruký Španěl již od dětství ukazoval, jak velmi blízko má k velikosti a slávě. Například ve finále Davisova poháru 2004 proti Spojeným státům v Seville uhrál dva klíčové body. Jenže tenkrát ho nikdo „netlačil“ od začátku k vítězství. Během týdnů před French Open 2005 už ano, protože na antuce vyhrál, co se dalo. A tak se všichni v předpovědích shodovali jako nikdy. Nabízela se otázka, jestli některý jiný osmnáctiletý kluk

někdy čelil takovému tlaku jako Nadal v těch týdnech - i když měl za sebou v době finále devatenácté narozeniny. Ty připadají na 3. června, což je určitým způsobem osud. Každoročně je tedy slaví v Paříži, a to je příznačné, neboť kdyby se nebyl narodil v Manacor, bylo by se to stalo ve francouzském hlavním městě.

Nadal byl v těch dnech úžasný. Člověk musí snést hodně a být k neudolání, aby se vyrovnal s takovým tlakem, vyšel z toho bez úhony, splnil veškeré očekávání a šel dál, jako by to všechno bylo úplně normální. O Nadalovi to platí obzvlášť, neboť slovo „normální“ ho přesně nevystihuje. Copak jím lze popsat hráče, který v šatně skáče do stropu a povzbuzuje se pokřikem „Rafo, do toho!“, chce pro sebe získat každý bod, od prvního do posledního, a když slyší chválu, čeho všeho dosáhl, odpovídá tvrzením, že se ještě má hodně co učit a stále se musí zlepšovat?

„V tom zápase jsem nehrál nejlíp,“ vzpomíná po osmi letech v Monte Carlu. „Ale bylo to vzrušující. Měl jsem pocit, že bych moh běhat tři dny v kuse, poháněný adrenalinem z představy, že poprvé vyhraju grandslamový turnaj.“

Mladý Nadal byl tak soutěživý, že v počátečním stadiu kariéry dokonce zachránil svého strýce před porážkou při loučení s fotbalovou kariérou. Tím strýcem byl Miguel Ángel Nadal, nezapomenutelný obránce Barcelony a po mnoho let neodmyslitelný člen španělské fotbalové reprezentace. Rafael tehdy kopal se strýcem za jeho jedenáctku složenou ze Španělů a ta se v červenci 2005 utkala s výběrem hvězd. V něm nechyběl skoro žádný hráč bájného barcelonského týmu snů z 90. let. Druhý poločas se chýlil ke konci a Španělé prohrávali, takže by se strýc rozloučil s fotbalem porážkou. Rafael to nemohl dopustit. Šikmo vnikl do

soupeřových zadních řad, fintou se zbavil protihráče, levačkou vypálil ránu a ta skončila v síti - 1:1. Nadalové tak znovu ukázali, že zkrátka neprohrávají. Rafaelovy fotbalové schopnosti se projevily i mimo hřiště. Po letech dal předseda Realu Madrid Florentino Pérez na jeho radu a vzal do svých služeb jednoho hráče z Mallorcy.

Od Zamory v nočním podniku v Acapulcu po Š'-tching, která se usmívala v Šanghaji, urazil obrovskou vzdálenost: deset vyhraných turnajů a téměř celý život, když si odmyslíte, co pro něj znamenal rok 2005. Sezona, kdy na cestě za prvním titulem ve French Open oslavil devatenácté narozeniny, rok, v němž ho svět bral na vědomí, hlavně proto, že překypoval energií a vášní, jaké tenis do té doby nepoznal.

Š'-tching byla jedna z mladých šanghajských hostesek, které měly na starosti, aby se každý, kdo vstoupí do prostorné haly, cítil jako doma. Hala byla větší než hotelové apartmá. Daly se otevřít všechny dveře v dlouhé chodbě, která se kroutila katakombami tenisového střediska Čchi-čung, kde se v té době konával na konci roku turnaj mistrů, exkluzivní soutěž osmi nejlepších tenistů na světě.

Rafael Nadal musel v to listopadové odpoledne vkročit do několika takových hal. Na rozdíl od Acapulca, kde jej mnoho lidí v nočním klubu podle vzhledu nepoznávalo, v Šanghaji se nikdo takový nenašel. Zvlášť ne v ten den, potom co oznámil, že se turnaje mistrů nezúčastní kvůli zranění nohy. Vyvrcholil tím tragický den turnaje. Již předtím totiž odstoupil také Andre Agassi. Ale zatímco Američan opouštěl turnaj chvatně a takřka tajně, Nadal absolvoval několikahodinový maraton s propagačními pracovníky,

přítomnými zástupci sponzorů, promlouval k veřejnosti a v rozhovorech vysvětloval, proč nebude hrát. Pro Čínany je takový projev úcty důležitý. Agassi v Šanghaji přišel o dobrou pověst a peníze. Zato Nadal získal nové přátele a příznivce. Hráč, který zahájil rok jako padesátý tenista na žebříčku a zakončil ho coby dvojka, za sezonu 2005 vyhrál jedenáct turnajů a stal se *mužem*. A už nikdy ho nikdo neviděl v té proužkované košili vyšlé z módy.

O čtyři měsíce později, v březnu, na poledním karibském slunci v Miami nápadně bila do očí zářivě žlutá barva jeho trička. Vlastně to byl spíš nátělník, protože neměl rukávy. Těsně mu obepínal tělo, což diktovala nejnovější tenisová móda. Jenom ten muž do něj oblečený jako by nebyl Nadal; scházel mu do něj jeden detail: prohrával. Jeho kamarád Carlos Moyà ho ničil forhendem. A ukázalo se, jak je pro Nadala, netypicky zaraženého, těžké vzdorovat hráči, kterého moc obdivuje a který mu hodně pomohl. Rafael prohrál. Usrkával gatorade a se svěšenou hlavou vešel do sálu na tiskovou konferenci, kde ho zchladila klimatizace nastavená na nízkou teplotu, jak je ve Spojených státech běžné na každé organizované akci.

„Pro mě to byl zápas jako každý jiný, nic výjimečného. Na celém okruhu to je můj nejlepší kamarád,“ nechal se slyšet. Nemluvil o tom, že si o týden dřív v semifinále v Indian Wells vymkl kotník, ale zjevně nebyl v zápase v nejlepším zdravotním stavu. Raději však hovořil nadšeně o tom, co má před sebou: „Teď upřu všech šest smyslů k Monte Carlu.“ Španěl Benito Pérez Barbadillo, který tenkrát pracoval v oddělení komunikace ATP a později se stal jeho šéfem a s Nadalem je nerozlučně spjatý, se na židli svíjel smíchy. „Kolik?“ zeptal se. Novináři se bavili. „No, kolik má člověk

smyslů?“ uvažoval Rafael nahlas. „Pět? Tím líp, já jeden přidám, protože ho v letošní sezoně budu potřebovat.“

Za čtyřicet hodin propadl panice. Po hodinách hýření po Miami skoro do šesti ráno neměl čas si sbalit kufr a v pokoji panoval naprostý nepořádek. U něj nic nového, až na to, že se vyděsil, neboť nikde nemohl najít pas. Za necelé dvě hodiny mu odlétalo letadlo do Madridu a Pérez Barbadillo na něj čekal v hotelové hale podobně zoufalý, protože měli v diáři různé závazky.

Dva novináři měli s Nadalem domluvenou schůzku a čekali již hodinu. Jeden toužil po interview do časopisu *Tennis Magazine*, druhý, z německé tiskové kanceláře DPA, chtěl s Rafaelem mluvit o práci, která pro něj byla nová: dělat sloupkaře. Nadal měl pro tuto agenturu komentovat mistrovství světa v kopané 2006. Jenže ze všeho nejdřív potřeboval najít ten zatracený pas.

Jakmile se konečně objevil, spolu s ním i ten druhý Nadal. Nervózní, plachý, zrak upřený k zemi, v hotelové hale stihl debatu o fotbalu a interview o tenisu v dodávce, která ho vezla na letiště. Cestou se vynořila další novina: časopis *People* mu nabídl, že ho ve své ročence zařadí mezi „padesát nejatraktivnějších mužů na světě“. Jenže Nadal to odmítl. Na jedné straně se cítil velmi mladý, a ne zralý muž, navzdory tomu, že ho titul z French Open plně opravňoval se takovým titulem honosit. Na druhé straně obraz Nadala vytvářený v prvních pár letech vycházel z mládí, které z něj čišelo, z energie, vitality, což byl náhodou ideální protiklad k Federerovi. Na to, aby se Španěl objevil v časopise *People*, bylo dost času. Mladík Nadal nikdy neroztrískal raketu, nemluvil o druhých špatně, nedělal nic, čím by vybočoval z řady. Vlastnosti, které byly převážně opravdové,

jelikož se mu v rodině dostalo výchovy spíš prušácké než hispánské – soudě podle toho, jak trvala na hodnotách věcí a významu děkování.

V těch letech Nadal za všechno stále děkoval jako kafemlejek, dokonce i sběračům míčů během zápasu, což bylo zcela nemyslitelné u velké většiny jeho kolegů, kteří jim házeli ručník zpět, aniž se na ně podívali, často s opovržením, a kteří mnohdy sotva brali na vědomí veřejnost. Ale kromě zmíněné výchovy si Nadal a jeho svita v té době uvědomovali jedno: jeho přímým rivalem mezi jinými španělskými sportovci než fotbalisty byl Fernando Alonso a nic by nepřineslo lepší výsledky, než kdyby se prezentoval jako vychovaný, dobrosrdečný a vděčný, protože šampion formule šel tehdy poněkud jinou cestou. Nicméně velmi úzký vztah si Nadal vypěstoval s basketbalistou Pauem Gasolem.

Měsíc po prohře s Moyou klubovna Královského tenisového klubu v Barceloně praskala ve švech. Katalánská buržoazie si užívala jednoho z nejoblíbenějších týdnů roku: tradičního turnaje Barcelona Open, který se odehrává na antukových kurtech a každoročně se koná na začátku zářivého jara.

V klubovně, jakých je v tenisových klubech s britskými kořeny po celém světě velké množství, provázela diskuse o tenisu a fotbalu katalánská specialita *pa amb tomàquet* (chléb s rajčetem) a krokety, pečlivě srovnané na barovém pultu. Jeden z přítomných připomněl vtip o Rafovi – jak mu všichni říkali – z předešlého roku, kdy se s chlapeckou tváří pohyboval po dějišti Barcelona Open. Přišla za ním jedna dívka, ostýchavě požádala o autogram a dodala: „Jsem Julia.“ Jasně tím naznačila, aby vedle podpisu přidal jmenovité věnování. Nadal se na ni jako vždycky úslužně

usmál, mírně naklonil hlavu a představil se: „Ahoj, já jsem Rafa!“ Jako by v roce 2005 nevěděla, o koho jde.

Rok nato, v dubnu 2006, si už i on uvědomoval, že ho všichni znají. Stál na ústředním dvorci a proti němu jeho čtvrtfinálový soupeř, Fin Jarkko Nieminen. Bylo to netypické odpoledne, protože si Španěl zrovna vybral jeden z mála momentů, kdy se se slabším soupeřem na antuce trápil. Nieminen prokazoval rychlou ruku i nohy a vedl 6:4, 4:1, čímž narušoval obvyklou pohodu slunečného dne ve čtvrti Pedralbes.

„*Va aquest joc, va aquest joc!*“ opakoval si Nadal pro sebe téměř jako posedlý, když chodil dokolečka za základní čarou. „Tenhle zápas musíš vyhrát,“ povzbuzoval se katalánsky se silným mallorským přízvukem z Manacoru. O pět dnů dřív porazil ve finále v Monte Carlu Federera, a nyní se mořil s bezvýznamným protivníkem. I takový je tenis.

„Ten borec hraje fakt dobře!“ utrousil Nadal těsně před řadou reportérů. Druhý set nakonec zvládl, ale v třetím už zase prohrával. 1:3. „Nezkazí ani jeden posranej balon!“ ulevil si zoufale. V novinářské lóži kdosi utrousil, že za to může Mariano Rajoy, předseda Lidové strany a později také španělský premiér.

Politik zápas sledoval z čestné lóže. „Ten chlap přináší smůlu!“ tvrdil žurnalista. V jeho postoji se snoubilo katalánské nacionalistické přesvědčení a levičácké názory s domnělým destruktivním vlivem konzervativce Rajoye. Vedle něj měl jeden Argentinec jiné starosti. „Vilasův rekord vydrží.“ Mýlil se. Nadal neúnavně bojoval dál a dospěl k mečbolu. „*Va aquest joc,*“ mumlal znovu se zařatými zuby. A souboj skutečně vyhrál.

Po chvíli zazněl výbuch smíchu. Tak jako vůbec v počátečních letech kariéry Nadal opět spontánně krmil tisk vtipnou kaší. Řeč byla o jeho pětačtyřiceti triumfech na antuce v řadě, čímž zaostával o jediný za Švédem Björnem Borgem a o osm za Argentincem Guillermem Vilasem. Ale Nadal se raději zasmál sám sobě a vyprávěl jednu ze svých oblíbených historek lámanou angličtinou.

Na rozdíl od jiných tenistů na okruhu, například Argentince Guillerma Corii, který odmítal mluvit anglicky, dokud to nebude umět perfektně, takže se angličtině vyhýbal vlastně celou kariéru, Nadal byl v tomto ohledu sebevrah, mladík, pro něhož byla anglická mluvnice španělskou vesnicí a mlel a mlel shakespearovským jazykem nebo něčím podobným. Když udělal chybu, usmál se a jeho dialogy s novináři pak vyvolávaly jeden úsměv za druhým.

Ale kdo ho chtěl poznat lépe a pochopit jeho posedlost, musel ho poslouchat ve španělštině. Ve své rodné řeči každého ohromoval tím, jak sypal z rukávu čísla, body a pořadí na žebříčku. Nosil v hlavě všechny výsledky a získané body a všechno, co jeho přímí soupeři udělali ve snaze dosáhnout v tenisu na vrchol. Ani se nemusel podívat na seznam a z hlavy odříkal všechny turnaje, které na antuce do té chvíle vyhrál, analyzoval možné výsledky zápasů s případnými následujícími soupeři a znovu si postěžoval, jak může být tenis nespravedlivý. „S počtem bodů z roku 2005 bych byl skoro v každé jiné sezoně jednička. Háček je v tom, že mám před sebou Federera, nejlepšího tenistu všech dob.“

O tři dny později mussolinské sochy na římském stadionu Foro Italico jako by chtěly začít tleskat. Zápas v tomto specifickém dějišti mezinárodního mistrovství Itálie vešel do dějin. Federer

měl proti Nadalovi dva mečboly. Titul na dosah ruky. Jenže Španěl se z toho vyhrabal a připsal si další vítězství. Vyrovnal Vilasův rekord padesáti tří výher na antuce za sebou a v nadcházejícím French Open byl zase nesporným favoritem. Federer to ještě nevěděl, ale to odpoledne měl nejbliž k dobytí Říma, druhého nejvýznamnějšího tenisového turnaje na antuce na světě. Od toho okamžiku čekal na další finále dlouhých sedm let a v něm mu Rafael nedal šanci. Porazil ho hladce 6:1, 6:3.

V roce 2006 chtěli všichni vědět o Nadalovi všechno. „*Má známost?*“ byli zvědaví. Tenkrát na veřejnost moc informací neproniklo, ale bylo všeobecně známo, že ke svému potěšení přitahoval bývalou spolužačku ze školy v Manacor. Podle jeho družiny se mu na ní nejvíc líbilo, že se o něj nezajímala jako o hvězdu. Vlastně naopak: čím víc jeho sláva stoupala, tím víc se mu vyhýbala. On však dosáhl toho, co chtěl. Opět se přesvědčil, že neprohrává. V tom věku zkrátka vyhrával na všech frontách.

Za čtyři týdny znovu poletoval nadšeně po kurtu a na zeleném triku se mu usazoval oranžový prach. Již měl na kontě dva tituly z Roland Garros a stejně jako v Římě ve finále zase vyřídil Federera. Byl to nejlepší závěr dvou vsutku perfektních týdnů, kdy si užíval, že je středem pozornosti celého sportovního světa. Během French Open začal psát příspěvky na blog. Podrobně tam rozebíral, co se mu honí hlavou, a líčil, jak probíhají jednotlivé dny tohoto velkého turnaje. Díky jeho blogu značně vzrostla návštěvnost webových stránek ATP a mnoho sportovních fanoušků jej četlo pravidelně. Postupem let ztrácel zájem psát blogy nebo své dojmy třeba jen diktovat. Profesionální tenis se čím dál víc komercializoval a hermeticky uzavíral.

Ale v roce 2006 to byla čerstvá novinka, Nadal byl mladý, šťastný a spontánní. Den po oslavách v Paříži odjel do Londýna. Vybral si cestu vlakem Eurostar tunelem pod Lamanšským průlivem. Tak jako mnohokrát předtím dorazil na nádraží pozdě, vlak zmeškal a musel čekat dvě hodiny na další. Během tohoto prostoje napsal první sloupek o mistrovství světa 2006 a odeslal ho z přenosného počítače přímo z vlaku. Tehdy ještě neexistovaly chytré telefony ani tablety, pouze obyčejné mobilní telefony. Když mu zazvonil, na opačném konci se ohlásil princ Filip, tenkrát teprve dědic španělského trůnu. Dlouho si nenuceně povídali. Rafael si dovolil vtipkovat. Právě mu bylo dvacet a jeho sebevědomí neznalo hranic. Měl hranatý obličej s olivovou pletí, mohutné končetiny, svaly, které jako by měly každou chvíli prasknout, dlouhé vlasy, hodně gestikuloval, na některé otázky, co dostával od novinářů, reagoval s nefalšovaným údivem a byl stále přívětivý. Tyto osobité rysy a povaha z něj dělaly nevyhnutelnou a vítanou hvězdu. Vilasův antukový rekord již patřil minulosti. Nyní ho držel Nadal a tenisový svět se ptal, kam až to ten kluk může nebo hodlá dotáhnout.

Tajemno

Federera se ani nemusíte ptát, zda se cítí jako hlavní postava náboženské zkušenosti. Odpověď má napsanou v tváři. „To je trochu přehnané,“ brání se a upřímně se zasměje.

List *The New York Times* otiskl 20. srpna 2006 článek od spisovatele a esejisty Davida Fostera Wallace s titulkem *Federer jakožto náboženská zkušenost*. Wallace, milovník tenisu, Federera v článku rozpitval způsobem, jakým to předtím nikdo neudělal a pravděpodobně jen tak neudělá.

Dva roky nato autor v záchvatu deprese spáchal sebevraždu. Možná proto se Federer při té otázce cítí nesvůj, i když ho patrně také sužuje vzpomínka na některé jiné věci, co Foster Wallace utrousil v tom článku, který, ať s tím souhlasíte, nebo ne, je cenným stručným popisem fenoména. V lednu 2015 toto téma někdo nadhodil v Austrálii a Federer na to odpověděl: „Myslím, že ve sportu máme sklon nebrat na vědomí veškeré hranice, jako bychom všechno viděli poprvé.“

Časopis *Rolling Stone* označil Fostera Wallace za „jednoho z nejvýznamnějších spisovatelů posledních padesáti let“. Ten člověk Federera bezmezně obdivoval. V úvodu slavného článku mistrně vyličil pocity, jaké měl při pozorování jeho hry. „Když mladého Švýcara sledujete, stává se, že vám spadne čelist, máte oči navrch hlavy a vydáváte zvuky, že se manželky přibíhají z jiné místnosti podívat, jestli se vám nic nestalo,“ napsal Foster

Wallace. Federera také charakterizoval jako „sladění lidské bytosti s tím, že má tělo“.

Stejně jasně, jako Američan obdivoval Federera, neměl pochopení pro Nadalův styl. „Z málo pochopitelných důvodů jsou pro většinu z nás jistější zásady války než zásady lásky. Asi to tak vidíte i vy. V tom případě je mezomorfní Španěl Rafael Nadal ve vašich očích pravý chlap; v triku bez rukávů napomíná sám sebe jako v kabuki.“ Podle autora duel nemůže být nerovnější a kontrastnější. „Je to jihoevropské vášnivé chlapáctví versus severské důmyslné chladné umění. Apollón a Dionýsos. Skalpel a sekáček.“

Nadala nikdo neslyšel, že by se k tomuto srovnání vyjádřil, ale Federer se k náboženské zkušenosti nehlásil a svého odvěkého rivala by k řezníkovi nepřirovnával. Samozřejmě v souladu se švýcarskou diplomatičností a vyrovnaností. „O mně, tenisu a jiných hráčích se napsaly pěkně neuvěřitelné věci. Čtou se zajímavě, ale někdy bývají trochu přehnané. Ale každý jednotlivec je může posuzovat podle libosti.“

V té fázi kariéry již byl Federer legendou, nebo dokonce o stupeň výš, pokud taková kategorie vůbec existuje. V tenisu už téměř neměl co dokazovat, přesto pokračoval i ve třiceti třech letech a jako otec čtyř dětí na samém vrcholu a stále měl dost zbraní, aby dokázal porážet každého. Když ho vidíte hrát, říkáte si: Kde přišel k takovému talentu? Býval odjakživa tak... dokonalý?

Roger Federer se narodil v sobotu o půl deváté ráno. Jeho otec Robert v pátek rozehrál turnaj ve čtyřhře a v sobotu odpoledne, několik hodin po synově narození, vyhrál finále.

Velké nohy, váha 3,6 kg, výška 53,5 cm. Matka Lynette si pamatuje všechno. „Chodil už v jedenácti měsících,“ pochlubila se

v roce 2011 v dlouhém rozhovoru otištěném v listu *Basler Zeitung*. „Brzo začal kopat do míče a chytat balonky, které jsme mu házeli. Pořád jsme si s ním hráli: fotbal, ping-pong a později squash. Kdykoliv jsme mu hodili míček, pokaždé nám ho vrátil, zatímco ostatním dětem létal všemi možnými směry.“ Přestože mu motorika a koordinace pohybů nedělaly nejmenší potíže, jeho rodiče nikdy nenapadlo, že jim před očima vyrůstá budoucí wimbledonský šampion nebo útočník jako Gerd Müller. Matka ani nemohla uvěřit, jak dobře mluví francouzsky, třebaže se jako dítě vyhýbal učení a domácím pracím.

Možná to zní jako samozřejmost, ale nebýt Roberta a Lynette, svět by byl o Rogera Federera ochuzen. Seznámili se v Kempton Parku v Johannesburgu. Ona, Jihoafričanka, snila, že jednou našetří dost peněz, aby se mohla odstěhovat do Velké Británie. On, Švýcar, se dostal na samý jižní cíp černého světadilu při poznávání světa, chtěl něco naspořit a po letech se vrátit do Evropy. Lynette mluvila výborně afrikánsky a pracovala v odbytovém oddělení Ciba-Geigy. Robert vyvíjel chemické přísady pro papírenský průmysl a rovněž pracoval v Ciba-Geigy.

„Roger se musel věnovat sportu. Když neměl pohyb, byl nesnesitelný,“ vzpomíná Lynette. V těch letech byl podle ní „impulzivní, hrdý a občas trochu neukázněný“. Aby si Lynette mohla splnit sen žít v Londýně, během radostných sedmdesátých let dokázala ušetřit z platu dvě třetiny. Dala si lhůtu nanejvýš tři roky. Nakonec ji letadlo přepravilo jen do Basileje. I ona je sportovkyně. Jako trenérka tenisové mládeže pracovala při organizování basilejského tenisového turnaje a časem si víc oblíbila golf. V období let 2003 až 2005 Rogerovi řídili kariéru rodiče místo mocné IMG. Již po